

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор із науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН
Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови
**SPECIAL METHODOLOGY FOR SPEECH DEVELOPMENT AND INITIAL
LANGUAGE LEARNING**

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
тип дисципліни	<u>нормативна</u>
мова викладання	<u>українська</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності А6 Спеціальна освіта, освітньої програми Логопедія. Спеціальна психологія.

« 4 » березня 2025 р. 25 с.

Розробник: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Білюк О.Г. 1.11.2024
Проект робочої програми навчальної дисципліни «Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови» розглянуто на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 4 від « 5 » березня 2025 р.

В.о. завідувачки кафедри

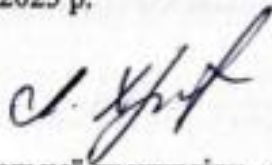

Катерина ШАПОЧКА

Проект робочої програми навчальної «Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського

Протокол № 3 від « 6 » березня 2025 р.

Голова

Людмила ХРЯЩЕВСЬКА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робочу програму навчальної дисципліни «Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол №3 від « 26 » березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

© Білюк О.Г., 2025

ЗМІСТError! Bookmark not defined.

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Тематичний план навчальної дисципліни	9
7. Теми практичних занять	13
Самостійна робота	14
Завдання для самостійної роботи	14
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування	14
7. Форми поточного та підсумкового контролю	15
7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання	15
8. Критерії оцінювання результатів навчання	20
9. Засоби навчання	23
10. Рекомендовані джерела інформації	23

ВСТУП

Анотація. У програмі обґрунтовано процес формування у студентів професійної компетенції в галузі методики навчання української мови в дошкільному закладі (корекційній групі) для дітей з ТПМ. Значна увага в програмі приділена висвітленню сутності поняття «Спеціально-методична професійна компетентність вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання» і необхідні навички та вміння асистента, вчителя, вихователя щодо визначення сутності соціальних проблем та розглядаються механізми вироблення, прийняття та реалізації нових педагогічних систем освіти для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові спеціально методичні компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами

Abstract. The relevance of development of educational programs for preparing of future teacher-speech therapists on competency-based approach is stated in the program; identified a pressing social need in correctional education specialists, capable of performing in a professional manner different activities as in terms of in a preschool institution (correctional group) , and in a general area. Much attention is paid to the nature of the concept of "professional competence of teacher-speech therapists in inclusive education" as an integrated personality trait of future teacher-speech therapists.

Keywords: specially methodical competences. competence approach, general and professional competence, teacherspeech therapists, inclusive education, children with psychophysical development disorders.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 8	Галузь знань А Освіта	Обов'язкова		
Модулів - 2	Спеціальність А6 Спеціальна освіта АА6.01 Логопедія ОП (Логопедія. Спеціальна психологія)	Рік підготовки:		
Змістових модулів - 7		3-й	3-й	
		Семестр		
		5-й/6-й	5-й/6-й	
Електронна адреса РПНД на сайті Університету		Лекції		
Самостійне Індивідуальне науково- дослідне завдання: Корекційно-виховна робота на заняттях з розвитку мовлення в спеціальній освіті	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	14/16 год.	4/4 год	
Корекційно-виховна робота на уроках вимови в спеціальній освіті		Практичні, семінарські		
Загальна кількість годин -240		26/24 год.	8/8 год	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 (5-й семестр); аудиторних – 4 (6-й семестр)		Лабораторні		
		0 год	0 год	
		Самостійна робота		
		80/80 год.	216/216 год	
		Індивідуальні завдання: 0 год		
		Вид контролю: іспит		
Самостійної роботи студента – 6 (5-й семестр), 6 (6-й семестр).				

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу: сформувати у студентів професійні компетенції в галузі методики розвитку мовлення в спеціальних (корекційних) групах/закладах для дітей дошкільного віку, молодшого шкільного віку та школярами із тяжкими порушеннями мовлення у спеціальних освітніх закладах.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни базуються на основі знань засвоєних раніше нормативних дисциплін спеціальності: корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади.

Навчальна дисципліна складається з 8 кредитів.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

ПРН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодівають компетентностями:

1. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

II Фахові:

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність реалізовувати персоналізовані підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації).

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

5. Програма навчальної дисципліни

5-й семестр

Модуль 1. Дошкільний вік

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи корекційної логопедичної роботи з формування мовлення дошкільнят із порушеннями мовлення.

Тема 1. Науково-практичні основи розвитку мовлення у дітей із порушеннями мовлення.

Тема 2. Діти із порушеннями мовлення (загальний недорозвиток мовлення): характеристика даної категорії дітей, що зазнають найбільших труднощів в оволодінні мовленнєвими навичками. Загальний недорозвиток мовлення в дітей як вид порушення мовного розвитку.

Тема 3. Методика обстеження стану мовлення дітей із системним недорозвитком мовлення. (Організація та основні розділи програми обстеження.)

Змістовий модуль 2. Система корекційно-логопедичної роботи з формування мовлення дошкільнят з порушеннями мовлення.

Тема 4. Методичні підходи до обстеження сформованості навичок зв'язного усного мовлення

Тема 5. Роль і місце корекційно-логопедичної роботи по формуванню мови в загальній системі корекційного навчання дітей з ТПМ.

Тема 6. Формування звуковимови в дошкільнят із важкими порушеннями мовлення.

Змістовий модуль 3. Лінгвістична основа методики розвитку лексичної сторони мовлення.

Тема 7. Формування лексичної сторони мовлення у дітей із важкою мовною патологією.

Тема 8. Формування граматичної сторони мовлення у дошкільників із порушеннями мовлення.

Тема 9. Проблема формування зв'язного мовлення у дітей із порушеннями мовлення в світлі сучасної логопедії та суміжних наукових дисциплін. Організація спеціальних занять з розвитку мовлення у дошкільників з ЗНМ.

Тема 10. Організація спеціальних занять з розвитку мовлення у дітей із ЗНМ.

6-й семестр

Модуль 2. Шкільний вік

Змістовий модуль 4. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти

Тема 1. Предмет, мета та завдання спеціальної методики початкового навчання мови.

Особливості навчання мови в спеціальній школі Характеристика основних розділів програми мовного циклу, за якими навчаються діти із ТПМ.

Тема 2. Принципи та методи навчання української мови в школі для дітей із важкими порушеннями мовлення Специфіка навчання грамоти в спеціальних школах

Змістовий модуль 5. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти

Тема 3. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти

Тема 4. Реалізація корекційної спрямованості роботи на уроках навчання грамоти. Специфіка ознайомлення зі звуками та буквами, голосними і приголосними.

Тема 5. Уроки письма і читання в школі для дітей з важкими порушеннями мови.

Пропедевтика дислексії й дисграфії.

Тема 6. Формування звукової сторони мовлення в онтогенезі. Методика формування вимови у дітей з порушеннями мовлення.

Змістовий модуль 6. Структура процесу навчання літературного читання і української мови в спеціальних закладах освіти

Тема 7. Профілактика порушень письма і читання. Моделювання та аналіз уроків письма і читання, їх фрагментів і циклів. Методика роботи з ранніми проявами дисграфії.

Тема 8. Особливості організації аналізаторної діяльності учнів на уроках читання. Методика роботи з ранніми проявами дислексії

Тема 9. Організація та методика проведення уроків з формування звукової сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення

Тема 10. Особливості роботи над читанням твору (вибіркове читання; читання по ланцюжку; співвіднесення пунктів плану з конкретними частинами тексту, ілюстрації по фрагменту тексту; реконструкція тексту із запропонованих фрагментів).

Змістовий модуль 7. Основні напрями та зміст роботи з розвитку мовлення учнів школи.

Тема 11 Основні напрями та зміст роботи з розвитку лексичної сторони мовлення у дітей із ТПМ.

Тема 12. Методика формування та розвитку словникового запасу, його активізація у дітей з ТПМ.

Тема 13. Методика навчання граматичної будови мови в спеціальній школі для дітей із ТПМ

Тема 14. Типологія уроків української мови у спеціальній школі.

Тема 15 Методи, прийоми. Способи, авторські методики навчання граматичної будови мови в спеціальній школі

6. Тематичний план навчальної дисципліни

5-й семестр

№пп	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
		Денна форма						Денна форма					
		Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
			Л	П	Лаб	Інд.	ср		Л	П	Лаб	Інд.	ср
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Дошкілля													
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи корекційної логопедичної роботи з формування мовлення дошкільнят із порушеннями мовлення.													
1	Тема 1. Науково-практичні основи розвитку мовлення у дітей з порушеннями.	10	2	2			6	10	2				8
2	Тема 2. Методичні підходи до обстеження сформованості навичок зв'язного усного мовлення	10	2	2			6	10					10
3	Тема 3. Діти із різними порушеннями мовлення (ЗНМ), добір мовного матеріалу Звукограй.	10	2	2			6	10					10
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	6	6			18	30	2				28
Змістовий модуль 2. Система корекційно-логопедичної роботи з формування мовлення дошкільнят з порушеннями мовлення.													
4	Тема 4. Роль і місце корекційно-логопедичної роботи по формуванню звуковимови в дошкільнят з важкими порушеннями мовлення.	10		2			8	10					10
5	Тема 5. Методика обстеження стану мовлення дітей із системним недорозвитком мовлення. Формування звуковимови в дошкільнят з важкими порушеннями мовлення.	10	2	2			6	10		2			8
6	Тема 6. Формування лексичної сторони мовлення у дітей із важкою мовною патологією.	10	2	2			6	10		2			8
		30	4	6			20	30		4			26

Змістовий модуль 3. Лінгвістична основа методики розвитку лексичної сторони мовлення.

7	Тема 7. Формування граматичної сторони мовлення у дошкільників з порушеннями мовлення.	20	2	4			14	10		2			8
8	Тема 8. Організація спеціальних занять з розвитку мовлення у дошкільників із ЗНМ.	20	2	4			14	10	2				8
9	Тема 9. Дидактична структура занять з розвитку мовлення. Тема 10. Проблема формування зв'язного мовлення у дітей з порушеннями мовлення в світлі сучасної логопедії та суміжних наукових дисциплін.	10 10	1 1	2 2			7 7	20		2			18
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	60	6	12			42	30	2	4			28
	Разом за модулем	120	16	24			80	120	4	8			108

6 семестр

№пп	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
		Усього	Денна форма					Усього	Заочна форма				
			Л	П	Лаб	Інд.	ср		Л	П	Лаб	Інд.	ср
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Модуль 2. Школа
Змістовий модуль 4. Система навчання рідної мови учнів з тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ)

1	Тема 1. Предмет, мета та завдання спеціальної методики початкового навчання мови. Особливості навчання мови в спеціальній школі Характеристика основних розділів програми мовного циклу, за якими навчаються діти із ТПМ	15	2				13	15	2				13
2	Тема 2. Принципи та методи навчання української мови в школі для дітей із тяжкими порушеннями мовлення	15					15	15					15
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	2				28	30	2				28

Змістовий модуль 5. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти

3	Тема 3. Специфіка навчання грамоти в школах. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти	6	2	2			2	6	0,5				5.5
4	Тема 4. Реалізація корекційної спрямованості роботи на уроках навчання грамоти.	9					2	9	0,5				8.5
5	Тема 5. Уроки письма і читання в школі для дітей з важкими порушеннями мови. Уроки вимови: типи, структура.	9		2			2	9	1				8
6	Тема 6. Формування звукової сторони мовлення в онтогенезі. Методика формування вимови у дітей з порушеннями мовлення	6		2			6	6					6
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	2	6			22	30	2				28
Змістовий модуль 6. Структура процесу навчання літературного читання і української мови в спеціальних закладах освіти													
7	Тема 7. Профілактика порушень письма і читання. Моделювання та аналіз уроків письма і читання, їх фрагментів і циклів. Методика роботи з ранніми проявами дисграфії.	8		4			4	6		1			5
8	Тема 8. Особливості організації аналізаторної діяльності учнів на уроках читання. Методика роботи з ранніми проявами дислексії	6	2				4	4		1			3
9	Тема 9. Організація та методика проведення уроків з формування звукової сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення	12	2	4			6	14		2			12
10	Тема 10. Особливості роботи над читанням твору (вибіркове читання; читання по ланцюжку; співвіднесення пунктів плану з конкретними частинами тексту, ілюстрації по фрагменту тексту; реконструкція тексту із запропонованих фрагментів).	4					4	6					6
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	4	8			18	30		4			26
Змістовий модуль 7. Основні напрями та зміст роботи з розвитку мовлення учнів школи.													
11	Тема 11 Основні напрями та зміст роботи з розвитку лексичної сторони мовлення у дітей із ТПМ.	8	2	2			4	8		0,5			7,5
12	Тема 12. Методика формування, розвитку та активізація словникового запасу у дітей з ТПМ.	2		2				4		0,5			3,5

13	Тема 13. Методика навчання граматичної будови мови в спеціальній школі для дітей із ТПМ	4	1	2			1	4		0,5			3,5
14	Тема 14. Методика розвитку усного і писемного мовлення в спеціальній школі для дітей із ТПМ	6	1	2			3	4		0,5			3,5
15	Тема 15 Методи, прийоми. Способи, авторські методики навчання граматичної будови мови в спеціальній школі. Щебетунчик.	10	2	4			4	10		2			8
	<i>Разом за змістовим модулем</i>	30	6	12			12	30	4	8			24
	Всього	120	14	26			80	120	4	8			108
	Разом за курсом	240	30	50			160	240	8	16			216

7. Теми практичних занять

5-й семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Тема 1. Науково-практичні основи розвитку мовлення у дітей з порушеннями.	2	
2	Тема 2. Методичні підходи до обстеження сформованості навичок зв'язного усного мовлення	2	
3	Тема 3. Діти із різними порушеннями мовлення (ЗНМ), добір мовного матеріалу Звукограй.	2	
4	Тема 4. Роль і місце корекційно-логопедичної роботи по формуванню звуковимови в дошкільнят з важкими порушеннями мовлення.	2	
5	Тема 5. Методика обстеження стану мовлення дітей із системним недорозвитком мовлення. Формування звуковимови в дошкільнят з важкими порушеннями мовлення.	2	2
6	Тема 6. Формування лексичної сторони мовлення у дітей із важкою мовною патологією.	2	2
7	Тема 7. Формування граматичної сторони мовлення у дошкільників з порушеннями мовлення.	4	2
8	Тема 8. Організація спеціальних занять з розвитку мовлення у дошкільників із ЗНМ.	4	
9	Тема 9. Дидактична структура занять з розвитку мовлення. Тема 10. Проблема формування зв'язного мовлення у дітей з порушеннями мовлення в світлі сучасної логопедії та суміжних наукових дисциплін.	2 2	2
	Разом:	24	8

6-й семестр

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Тема 3. Специфіка навчання грамоти в школах. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти	2	1
2	Тема 5. Уроки письма і читання в школі для дітей з важкими порушеннями мови. Уроки вимови: типи, структура.	2	1
3	Тема 6. Формування звукової сторони мовлення в онтогенезі. Методика формування вимови у дітей з порушеннями мовлення	2	
4	Тема 7. Профілактика порушень письма і читання. Моделювання та аналіз уроків письма і читання, їх фрагментів і циклів. Методика роботи з ранніми проявами дисграфії.	4	1

5	Тема 9. Організація та методика проведення уроків з формування звукової сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення	4	
6	Тема 11 Основні напрями та зміст роботи з розвитку лексичної сторони мовлення у дітей із ТПМ.	2	1
7	Тема 12. Методика формування, розвитку та активізація словникового запасу у дітей з ТПМ.	2	1
8	Тема 13. Методика навчання граматичної будови мови в спеціальній школі для дітей із ТПМ	2	1
9	Тема 14. Методика розвитку усного і писемного мовлення в спеціальній школі для дітей із ТПМ	2	1
10	Тема 15 Методи, прийоми. Способи, авторські методики навчання граматичної будови мови в спеціальній школі. Щебетунчик.	4	1
	Разом:	26	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

підготовка до семінарських занять – 2-4 год. / 1 заняття;

написання рефератів – 15 год. / 1 роботу;

підготовка до контрольних заходів – 15 год. / 1 захід

підготовка проектних (самостійних) завдань - 3–5 год. / 1 проєкт.

Завдання для самостійної роботи

5-й семестр

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	20
2	Реферат	15	25
3	Підготовка до контрольних заходів	15	13
4.	Виконання проектних (самостійних) завдань*	20	50
	<i>Разом</i>	80	108

6-й семестр

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	35	8
2	Підготовка до контрольних заходів	15	15
3.	Виконання проектних (самостійних) завдань*	30	85
	<i>Разом</i>	80	108

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів

їхнього демонстрування

Методи навчання: на лекційних заняттях: лекція; пояснення; дискусія; диспут; ілюстрування; демонстрація; відеометод; майстер-клас на практичних заняттях: практична робота; фронтальне опитування; частково-пошуковий метод; спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: усні відповіді; проєктні (самостійні) роботи; контрольна робота; реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проєктні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.

	<i>5-й семестр</i> <i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали ДФН, 4 відповіді по 2 бали ЗФН).</i> <i>6-й семестр</i> <i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (22 відповідей по 2 бали ДФН, 1 відповідь по 1 балу ДФН; 4 відповіді по 2 бали ЗФН).</i>
--	--

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання 6-й семестр
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
2	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
1,5	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
0,5	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 робіт по 3 бали ДФН, ЗФН).</i>

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання 5-й семестр ДФН
1	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
0,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.

0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів (10 робіт по 1 балу ДФН).
Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання 6-й семестр ЗФН
5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
4	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
3	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
2	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 50 балів (10 робіт по 5 балів ЗФН).

Реферат	Критерії оцінювання 5-й семестр
15	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
10	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
5	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (1 реферат по 15 балів ДФН, ЗФН).

Контрольна робота	Критерії оцінювання 5-й семестр
ДФН 10 ЗФН 32-30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9-7 ЗФН 29-20	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 19-10	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 9-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3-1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів (для ДФН, 32 бали для ЗФН)</i>

Контрольна робота	Критерії оцінювання 6-й семестр
ДФН 5 ЗФН 2	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 4 ЗФН 1,5	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3 ЗФН 1	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 2 ЗФН 0,5	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі.

	Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 1 ЗФН 0,3	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня.
0	Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 5 балів (для ДФН, 2 бали для ЗФН)

Оцінювання курсової роботи

Виконання курсової роботи складається з двох складових: підготовка курсового проєкту, яка оцінюється у 70 балів та захисту курсового проєкту – 30 балів.

Максимальна кількість балів за курсовий проєкт – 100 балів.

№	Складова оцінки	Максимальна оцінка
1	Формулювання мети, завдань, об'єкту та предмету дослідження, актуальності теми.	5
2	Оформлення роботи згідно вимог до курсових проєктів: титульна сторінка, зміст, розмітка і нумерація сторінок, оформлення таблиць, рисунків, посилань, списку використаних джерел, обсяг роботи.	5
3	Теоретичне обґрунтування дослідження, аналіз, узагальнення теоретичного матеріалів, коректність понятійного апарату, доцільність використання термінології, формулювання теоретичних висновків. Достатній обсяг опрацьованого теоретичного матеріалу	10
4	Структура роботи, логічність подання текстового матеріалу, наявність змістовних зв'язків у розділах роботи, відповідність теоретичних узагальнень до практичних завдань, поставлених у роботі. відповідність змісту роботи її темі, меті і завданням	10
5	Доцільність обраного діагностичного інструментарію, використання методів математичної обробки емпіричних даних.	10
6	Грамотна інтерпретація отриманих емпіричних даних, ґрунтовність і логічність сформульованих висновків	10
7	Самостійність виконаної дослідницької роботи, самостійність інтерпретації та висновків	10
8	Творчий підхід до роботи, оригінальність, перспективність до подальших досліджень	10
	Загальна кількість балів за підготовку курсового проєкту	70
9	Якість доповіді, її структура, послідовність, ґрунтовність доведень і умовиводів	10
10	Якість відповідей на запитання (правильність, ґрунтовність, аргументованість)	10
11	Якість наочних матеріалів до захисту (відео презентація)	10
	Захист курсового проєкту	30
	Підсумкова оцінка	100

5-семестр

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма

Практичні заняття	15x2 бали = 30 балів	4x2 бали = 8 балів
Самостійна (проектна) робота	15x3 бали = 45 балів	15x3 бали = 45 балів
Реферат	1x15 балів = 15 балів	1x15 балів = 15 балів
Контрольна (письмова) робота	1x10 балів = 10 балів	1x32 бали = 32 бали
Всього	100	100

6-семестр

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	22x2 бали = 44 бали 1x1 балу = 1 бал	4x2 бали = 8 балів
Самостійна (проектна) робота	10x1 бал = 10 балів	10x5 бал = 50 балів
Контрольна (письмова) робота	1x5 балів = 5 балів	1x2 бали = 2 бали
Всього	60	60

8. Критерії оцінювання результатів навчання

5-й семестр

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т2	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т3	Відповідь на практичному занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота			
ЗМ 2	Т4	Відповідь на практичному занятті	6		
		Самостійна (проектна) робота	9	Самостійна (проектна) робота	9
	Т5	Відповідь на практичному занятті	4		
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
	Т6	Реферат	15	Реферат	15

ЗМ 3	Т7	Відповідь на практичному занятті	4		
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
	Т8	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т9	Відповідь на практичному занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т10	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
Контрольна робота			10	Контрольна робота	32
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

6-й семестр

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 4	T1	Відповідь на практичному занятті	1		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	1
	T2	Відповідь на практичному занятті	1	Відповідь на практичному занятті	1
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	1
ЗМ 5	T3	Відповідь на практичному занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	1
	T4	Відповідь на практичному занятті	1	Відповідь на практичному занятті	1
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	1

	T5	Відповідь на практичному занятті	1		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	1
	T6	Відповідь на практичному занятті	1		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
ЗМ 6	T7	Відповідь на практичному занятті	1		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
	T8	Відповідь на практичному занятті	1	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
	T9	Відповідь на практичному занятті	1		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
	T10	Відповідь на практичному занятті	1	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
ЗМ 7	T11	Відповідь на практичному занятті	5		
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
	T12	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	1	Самостійна (проектна) робота	5
	T13	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
	T14	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
	T15	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2

Контрольна робота		5	Контрольна робота	5
Підсумковий контроль	Екзамен	40	Екзамен	40
Сума		100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>
<http://moodle.mnu.mk.ua>
3. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ <https://mon.gov.ua/ua>
4. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
5. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Пироженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
6. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» Програма розвитку дитини дошкільного віку / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
7. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богуш / Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.
8. Білан О.І. Мовленнєвий розвиток. Середній дошкільний вік. Навчально-методичний посібник. – Львів: ЛОППО, 2015. – 88 с.
9. Білан О.І. Навчання розповідання з використанням наочності / О. І. Білан. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 128 с.
10. Білан О.І. Організація роботи і планування з навчання дошкільників розповідання засобами ілюстрації. / О. І. Білан. – Львів, 2003.
11. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. – Харків: «Ранок», 2011. – 112с.
12. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015.
13. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богуш / 2017 / Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.

14. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 344 с.
15. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика / А. М. Богуш. – Запоріжжя, 2000.
16. Марченко І.І. Спеціальна методика розвитку мовлення. Навч. посіб. — К. : Слово, 2010. — 285
17. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). – Вид 3-тє, перер. та доп. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. – 312с.
18. Питерси М. Маленькие ступеньки. Кн.6. Восприятие речи. Программа ранней педагогической помощи детям с отклонениями в развитии. МО. / Пер. с англ.М.: Ассоциация Даун Синдром, 2001. - 112 с.
19. Рібцун Ю.В.Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю.В.Рібцун. – К. : Освіта України, 2011. 292 с.
20. Савінова Н.В., Стельмах Н.В., Серeda І.В. Корекційно-виховна діяльність педагога у сучасних закладах освіти/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. 7. Савінова Н.В., Стельмах Н.В. Серeda І.В., Кисличенко В.А. Білюк О.Г., Берегова М.І., Борулько Д.М., Іванова Т.М. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с
21. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина І) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В.САвінова, О.Г.Білюк, М.І.Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 150 с/ ISBN 978-617-534-633-4
22. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина І) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 136 с / ISBN 978-617-534-664-8
23. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина ІІ) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В. Савінова, О.Г. Білюк, М.І. Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 150 с / ISBN 978-617-534-633-5
24. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина ІІ) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 200 с / ISBN 978-617-534-664-9
25. Сікарчук Н.Д. Словникова робота, як напрям розвитку мовлення у дітей з моторною алалією // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. “Корекційна педагогіка та спеціальна психологія”: зб. Наук. Праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – Вип.14. – С.144-146.
26. Сучасна українська літературна мова / за ред. М.Я.Плющ. – 2 вид. – К.: Вища школа, 2000.
27. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ. – К.: Актуальна освіта, 2007. – 119с.
28. Шеремет М.К. Логопедія Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шеремет. – К.: Слово, 2014. – 672 с.
29. Шеремет М.К. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально- Навчально-методичний посібник. М.К. Шеремет, Н.Г. Пахомова - К.: Знання, 2009. – 250 с.

Допоміжна література

30. Проектування і розвиток професійно успішної особистості в умовах освітньо-виховного середовища університету : монографія / за заг. ред. В.Д.Будака. –

- Миколаїв : Іліон, 2017. – С.155-169. ISBN 978-617-534-405-7 Колективна монографія
31. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Психологічні особливості роботи з важковиховуваними дітьми (для тих, хто працює з важковиховуваними дітьми і неблагополучними родинами)): Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 254 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Білюк О.Г. (1,6 д.а.), Чугуєва І.Є., Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В.
 32. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Ситуації в житті дітей молодшого шкільного віку). Програма «Знаю і Розумію» практичний матеріал надання психологічної допомоги молодшим школярам, які знаходяться в складних життєвих ситуаціях, або пережили психотравмуючі ситуації. Практичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 384 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є., Білюк О.Г.(1,6 д.а.), Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В., Рєпка А.О.
 33. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів / монографія / за заг. ред. Н.В.Савінової. – Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. (1,5 д.а.)
 34. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Середя, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с. ISBN 978-617-729-086-4 (1,5 д.а.)

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm> <http://moodle.mnu.mk.ua>
3. www.ikprao.com;
4. www.mon.gov.ua ;
5. www.edu.com;
6. www.gramota.com;
7. <http://library.auca.kg>
8. <http://www.bj.pu.com>
9. <http://www.edu.com>
10. <http://www.e-teaching.com>
11. <http://www.ict.edu.com>
12. <http://www.asha.org>
13. <http://www.aacap.org>
14. <http://www.dec-sped.org>
15. <http://www.downsideup.org>
16. <http://www.logoped.in.ua>
17. <http://logoburg.nm.com>